

Секція 8.

ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Ачкасова Лариса Миколаївна, к.е.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Інтеграція української вищої школи до європейського та світового освітнього простору активувала проблему підвищення якості освіти та оптимізації форм організації навчально-виховного процесу.

Все більше спеціалістів наполягають на тому, що навчальний процес має бути трансформований у напрямі індивідуалізації освітньої взаємодії, навчання, формування творчого мислення і збільшення самостійної роботи студентів [1].

Характерними рисами інноваційного навчання є передбачення (anticipation) та співучасть (participation) [2]. Передбачення – здатність до розуміння нових, незвичайних ситуацій, прогнозування подій, оцінка наслідків прийнятих рішень, орієнтація на майбутнє. Співучасть – соціальна активність, участь особистості в найважливіших видах діяльності, її особистий вплив на прийняття локальних та глобальних рішень, здатність бути ініціативним.

Зразкова узагальнена модель інноваційного навчання передбачала [3]: активну участь студента в процесі навчання (а не пасивне засвоєння інформації); можливості прикладного використання знань у реальних умовах; наведення концепцій і знань у найрізноманітніших формах, а не тільки у текстовій; акцент на процес навчання, а не на запам'ятовування інформації.

Відомі два основні типи інноваційних підходів до навчального процесу у вищій школі. Перший підхід передбачає, насамперед, передавання студентам знань та формування способів дій за зразком, він зорієнтований на високоефективне репродуктивне навчання. Другий підхід передбачає формування у студентів досвіду самостійного пошуку нових знань, їх застосування в нових умовах, формування досвіду творчої діяльності [2].

Недоліком першого підходу є те, що у переважній більшості випадків засвоєння матеріалу відбувається на репродуктивному (переказування, відтворення близько до тексту, розповідь) та алгоритмічному або реконструктивному (застосування й відтворення раніше засвоєних способів дій у чітко означеній ситуації і заданою метою) рівнях. Цей підхід більше відповідає традиційному викладанню дисциплін.

Другий підхід спонукає використовувати інші моделі навчання: ігрову (ділові ігри), дискусійну (семінари, наукові студентські гуртки), пошукову (науково-дослідна робота студентів) тощо.

Мета навчання за другим підходом – організація навчального дослідження, набуття студентами нового досвіду, розширення пізнавальних можливостей. Бажано щоб для студентів навчальне завдання виступало як дослідження в контексті значущої для них проблемної ситуації. Особливого значення набуває спілкування студентів один з одним і з викладачем,

моделювання життєвої реальності (майбутньої професійної діяльності) у навчальному процесі.

Сьогоднішній викладач повинен не лише досконало знати свій предмет, але й активно займатися науково-дослідницькою діяльністю, ефективно розв'язувати виробничі проблеми, самостійно і творчо мислити, володіти культурою ділового спілкування, втілювати власні ідеї в практику професійної діяльності.

Таке навчання спонукає студентів до ініціативності, творчого підходу та активної позиції у всіх видах навчальної діяльності, передбачає не отримання, а здобування, конструювання знань, умінь, компетентностей самим студентом, що значно підвищує результативність.

До них належать: впровадження в лекційні курси методології та методики науково-дослідного пошуку; застосування науково-дослідних занять; орієнтація різних видів практики (асистентської) на інноваційну діяльність майбутніх фахівців; спрямування роботи студентських наукових гуртків та інших форм науково-дослідної роботи на пошук і творче засвоєння інноваційних ідей вітчизняної та світової науки і практики.

Найбільш поширеними інноваційними моделями у сучасній вищій школі є контекстне навчання, імітаційне навчання, проблемне навчання, модульне навчання, повне засвоєння знань, дистанційне навчання.

Запровадження інноваційних моделей навчання вимагає масштабної системної роботи [4]: професійної готовності викладачів до роботи в умовах інноваційного навчання; запровадження системи матеріального стимулювання викладачів, які активно реалізують ідеї інноваційного навчання у своїй практичній діяльності.

Таким чином, інноваційне навчання забезпечує варіативність та особистісно-орієнтовану спрямованість навчально-виховного процесу, внаслідок чого знання, уміння й навички студентів перетворюються в засіб розвитку їх пізнавальних і особистісних якостей, забезпечують їх здатність бути суб'єктом інноваційної професійної діяльності.

Література

1. Дубасенюк О. А. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.

2. Козак Л. В. Інноваційне навчання як основа розвитку інноваційної особистості майбутнього викладача /Л. В. Козак // Розвиток особистості умовах трансформаційного суспільства: матеріали Міжнародної наук.- практ.конфер. (13 грудня 2012 р.). / заг. ред. В.О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 36-42

3. Формирование общества, основанного на знаниях. Новые задачи высшей школы / Пер. с англ. – М.: Весь Мир, 2003.

4. Біла книга національної освіти України / Т.Ф. Алексеєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.